

IJWI RY'UBUHANUZI
ISHURI RYA BIBILIYA
MW IPOSTA

B.P. 1710

BUJUMBURA

BURUNDI

ICIGWA CA 16.

INGENE ABANA B'IMANA BAKWIYE KUBU-
NGABUNGA AMAGARA YABO

Umurongo wo kwibukwa : « Nukw iyo murya, canke munywa,
canke mukora ikindi kintu cose, mube mukorera vyose gushimisha
Imana. » I Ab'i Korinto 10 : 31.

URWINJIZO

Rimwe na rimwe bavuga ko ata tandukaniro riri mu vyo
umuntu anywa canke arya, kandi ko ata ririho iyo umuntu
aramutse afashe umubiri wiwe neza canke awufashe nabi, baka-
vuga kw ivyo bitagize ihuriro na mba n'Imana, yuko uwo muntu
avyigabako. Umuntu avuga artyo aba atasomye ijambo ry'Imana
canke aba ari umunebwe w'ukurisoma. Umwe wo mu bigishwa
ba Bibiliya yaravuze, ati « Amaherezo twovanamwo ikigabane
kinini mw Isezerano Risha tuvuze ko ata sano riri hagati yo
kubungabunga amagara n'idini. »

Ni kuk'Imana izi neza ivy'ubuzima bw'imibiri y'abana bayo?
Ni kuk'igire Yesu yar'akiri kw isi yakoresheje igihe kinini
akiza abarwayi? Imana ishimagiza umuntu kuko yamukunze
ikamatangira Umwana wayo w'ikinege ngw amupfire, akamu-
cungura, akamuvana mu bubasha bwa Satani. Ubwo Yesu
yacunguye umuntu mu rupfu rwiwe, ukwo guzungura kwar'
ukw'umubiri ufatanje n'ubwonko.

Ntabwo Imana yategekanishije k'umuntu azopfa aho ya-
murema. Ntinezerezwa n'urupfu. Urupfu rwazanywe n'icaha
umuntu yakoze. « Ingero y'icaha n'urupfu. » Abaroma 6 : 23.
Imana yifuza kw abana bayo bobaho kugira ngo bayishingire
intahe ; kuko isi ni yamara kwumva ubutumwa, ari ho izoza ku-
jana abana bayo bayumvira kugira ngo babane na yo.

Iyo umuntu afashe neza isaha yiwe, imara igihe kinini. Igenda
ku gihe neza. Iyo yanse kuyifata neza irapfa, Iyo umuntu afashe
igare ryiwe neza, rimara igihe kirekire. Iyo atarifashe neza,
ivyuma birononekara, bikaba nabi. Ku ki? Kuko atarifashe
neza. N'inshingano y'umuntu wese, ubwiwe, kuko ar'umuntu
kwiyigisha inzira nziza akurikiza amategeko y'ukubaho kandi
akayakomeza neza. « Ministry of Healing, ku rupapuro rwa
178. » Hataraho amagara meza nta n'umwe yoshobora gutohoza

inshingano yiwe ngo ayuzuze neza kubw'umuryango wiwe no
ku Muremyi wiwe. « Ni co gituma kubungabunga amagara
yiwe bikwiye kwitabwaho neza bikaba ingeso. » Education,
ku rupapuro rwa 195.

IMIGABO IMANA IFITIYE ABANA BAYO.

Umuntu yaremwe ate ?

Imana yihweza ivyo yaremve vyose, kandi vyari vyiza canc. »
Igiciro : 1 : 31.

Imana ntiyaremanye umuntu ubwoba n'integre nke, ari iki-
wa gihora ari mahwera. Yamuremye kw ISHUSHO YAYO
W'AYO. « Imana yaremye umuntu agorotse. » Umusiguzi
29.

Imana yaremye umuntu ku kugomba kwayo. « K'kw ari
v'ev' waremye vyose ; icatumye bibaho kandi biremwé, nuko
w'agemye. » Ivyahishuwe 4 : 11.

Umwumo w'iyaha watumye umuntu anyagwa na Satani
bware bwiwe, yari uwo gucungurwa na Yesu. Igiciro c'uko
ngurwa car'ikihe? N'amaraso yiwe ubwayo, « kuko mwa-
we igiciro. Nuko rero mushimisha Imana mu mibiri yanyu. »
Ab'i Korinto 6 : 20. Kuko Imana yaremye umubiri w'umuntu,
kandi kuko Yesu yawucunguye, uwo mibiri s'uwiwe, si w'uwo
muntu ngo awukoreshe ico ashaka. « Nukw iyo murya, canke
munywa, canke mukora ikindi kintu cose, mube mukorera vyose
gushimisha Imana ! Ab'i Korinto 10 : 31.

2. Imana yavuze iki c'uqw igomba kw abana bayo bamera, ikore- sheje intumwa yayo Yohana ?

« Mukundwa ndagusengera ng'umererwe neza muri vyose,
uhore uhangaye, nk'uk'ubugingo bwawe bumerewe neza. »
3 Yohana 2.

Nk'ukw imigabo y'Imana ar'uko tumererwa neza mu vy'umutima
nikw igomba yuko tugira amagara meza. Kugira amagara
meza, birakwiye cane kugira ngo ukubaho rukristo kube kwuzuye
kandi tugire inkomezi z'ubwenge n'iz'umubiri... Ntidufise
ububasha bwo gukoresha umubiri n'ubwoko bwacu ibibi, kandi
ivyo vyari bikwiye gukoresherezwa Imana umurimo nyakamaro. »

Ni kuki umuntu adafise ububasha bwo gukoresha umubiri
wiwe nabi? « Ntimizi yukw imibiri yanyu ar'insengero za Mpwemu
Yera ari muri mwebwe, uwo mufise avuye ku Mana? Kandi
si mwe mwiganza. » 1 Ab'i Korinto 6 : 19. Paulo, yongera kuvu-
gira mu 1 Ab'i Korinto 3 : 16, ati « Mbega ntimizi yuko mur'
urusengero rw'Imana, kandi ko Mpwemu w'Imana aba muri
mwebwe? » Iyaba Imana yaba mu vyiyumviro vy'umwana wayo
wese, ikibazo c'umuntu wese cobaye iki : ngo « Mfata urusengero
rw'umubiri gute, mu buryo butunganye ngo ube ingoro ya
Mpwemu Yera ? Nshimisha Imana gute? »

3. Paulo yavuze iki gihereranye n'ugufata neza umubiri ?

« Kandi ndwanya umubiri wanje, nkawuhindura umuja,
kugira ngo kumbure mmaze kwigisha abandi, nanje ubwanje
sinze mboneke ko ntemewe. » 1 Ab'i Korinto 9 : 27.

Paulo yavuze ukuri yuko n'ubwo yari umwe mur'abo bavu-
gabutumwa bw'Imana, iyo adafata umubiri wiwe neza, na we

nyene ntイヤリ kwemerwa. Ntaba yaremewe n'Imana. Kuko umubiri ufise iviyumviro bibi, wifusa ibintu Imana itemera kw ar'ivayayo. Umubiri ukwiye kubabazwa. Umubiri ntukwiye gutegeka umuntu.

4. Paulo yahanuye abakristo gufata imibiri yabo bate ?

« Nuko bene Data ndabahanura kubw'imbabazi z'Imana, ngo mutange imibiri yanyu ibimazi bizima vyera, bihimbara Imana, niko kuyikorera kwanyu kwogira ikimazi. » Abaroma 12 : 1.

Imana ntishaka k'umuntu aba ikimazi nk'ivy'Abisirayeli batangira kubicaniro vyabo, ibimazi bitari bizima imbere y'Imana Ahubwo igomba k'umuntu yitanga atiziganya ngw abere Imana ikimazi kizima, cera ku mubiri no mu bwonko, ni vyo Paulo avuga ko ari ko kuyikorera kubereye.

5. N'ikihe gihano Imana yateguriye abonona imibiri yabo ?

« Umuntu ni yonona urusengero rw'Imana izomurandura kuk'urusengero rw'Imana ar'urwera, kandi urwo rusengero ni mwebwe. » I Ab'i Korinto 3 : 17.

UBURYO BWO KWIRINDA.

6. Umubiri ugomba iki kugira ng'ube muzima ?

Umubiri ukwiye kubona umuco w'izuba, akayaga keza, ivyambarwa vyiza bituma ususurukirwa. Isuku y'umubiri, kuruhuka, ivyokurya vyiza bituma umubiri umererwa neza, no gutunganirwa mu bwenge, canke imyimenyerezo y'umubiri. Bimwe dusanga muri Bibiliya, mbere n'abahinga mu vy'ubuvuzi, vyemeza kw ivyo bintu bituma amagara amererwa neza.

(a) UMUCO W'IZUBA : Iyo imbuto cane cane -urugemwe baruteye ahantu hari umwiza, rukahamara imisi myinshi ruranyoha rugahinduka, umweru. Urugemwe rwagene we kumera ahantu hari umuco w'izuba. No ku muntu nyene ni ko bimeze. Akurira mut'uwo muco Imana yamuhaye.

« Microbes » za mbuto z'indwara zifise ubuzima, ni ntonto cane, ntidushobora kuzibona n'amaso yacu yonyene, kiretse dukoresheje Microscope, ni zo zitera indwara. Izo mbuto zikirira mu mwiza cane, kukw izuba rizicisha umuco waryo. Kugira ngo umuntu ashobore kwirinda indwara, abwirizwa kugergeza kuba ahantu umuco w'izuba ushobora gushika.

(b) AKAYAGA KEZA : Mu mubiri w'umuntu imyanda yanduruka ku bikorwa vyakozwe n'ibihimba wyinshi vy'umubiri. Amaraso akwiza mu mubiri wose imfungurwa, akavana imyanda mu mubiri wose gurtyo. Umugabane umwe 'w'imyanda usohoka mu mafyigo ukaba amasobe. Iyindi myanda isohoka iciye mu mpwemu abantu bahema. Iyo umuntu yakiriye iyo mpwemu mbi yinjiza umwanda mu mubiri wiwe mu kibanza c'impwemu nziza, iyo amadirisha canke imiryango bituguruye kugira ngo izo mpwemu mbi zisohoke, zibise akayaga keza kinjire, Kurara mu nzu irimwo abantu benshi kandi amadirisha yugaye, ni bibi kuko bibuza impwemu mbi gusohoka ngo akayaga keza kinjire. No kwiyugaraqa hose mu nzu ni bibi, kuko umuntu aguma ahema impwemu zimwe ijoro ryose, ntaheze ngw ashobore kuronka akayaga kava hanze, ijoro rwose akarimara yatekewe na za

mpwemu mbi. Iman yaremye umuyaga mwinshi ; umuntu akwiye guhema impwemu nziza kugira ngo akagaya keza kinjire mu mahaha yongere agire amaraso meza.

(c) AMAZI MEZA : Birakwiye kun, amazi meza kandi menshi kugira ngw avane imyanda mu mubiri. Amazi avomwe mu migezi abantu biyogeramwo canke bamesuramwo, canke mu vyambu bishokamwo inka, akanduzwa n'amase yazo, ayo mazi si meza, vyongeye ntakwiye kunyobwa na mba ngw aje mu mubiri w'umuntu. Indwara nyinshi nk'amacinya, ibisebe vyo mu mushishito, n'izindi ndwara nyinshi zo mu nda ziterwa kenshi n'amazi mabi abantu banywa. Naba amazi ari mabi, ni vyiza kuyateka imbere yuko anyobwa. Iyo atetswe imicrobe (Microbes) iraheza igapfa. Ibikombe bitandatu kugeza ku munani si vyinshi, umuntu yoshobora kubinywa ku musi.

(d) IMPUZU ZIPFUTSE UMUBIRI : Iyo umubiri ukanye, cane cane mu bihimba bitegerye umutima, amaraso ntahenza ngw atembere neza nk'uko bikwiye. Ni co gituma ivyo bihimba bitoheza ngo bironke ivyokurya kandi umwanda ntubivamwo uko bikwiye. Impuzu ziboshe umubiri zirabuza umubiri karonka akayaga. Impuzu zikwiye ni zo nziza kuko zisusurutsa umubiri zikongera zikashobora kongera kureka akayaga umuntu ngw ashobore guhema neza.

(e) IMYIMENYEREZO Y'UMUBIRI : Umuntu arakwiye kwinaniza. Imyimenyerezo iratuma amaraso atembera neza mu mubiri agafasha n'ubwenge bw'umuntu ngo bushobore kurangura neza imrimo yiwe. Umuntu agomba kumenya ububi bw'ukutagira imyimenyerezo, arafata ikiganza ciwe, agishire mu gitambara, akimazemwo ukwezi. Azosanga hatagira inguvu na mba mu kuboko kwiwe.

(f) KURUHUKA : Ni waba umubiri wakoze imyimenyerezo gushika n'aho unanirwa, urakwiye kuruhuka. Umubiri urakwiye kuruhuka kugira ngo ibihimba vyarushe biruhuke. Kristo yaduhaye akarorero. Yabwiye abigishwa biwe, ati « Ni muze mwebwe mwenyene ahiherereye mu gahinga muruhuke gatoya. » Matayo 6 : 31 ..

(g) KWIYOGA : Kuk'umwanda uva mu mubiri ku kubera ivyuya bica mu twenge duto turi mu ruhu, uwo mwanda ukwiye kwozwa ; iyo tutogewe turaziba icuya ntigishohoke neza. Imana yari ifise vyinshi ibwira Abisirayeli vyerekeye gufata umubiri wabo neza mu kuwoza. Umubiri wuzuyekw imyanda wugarana indwara, ukanuka, abandi bantu bakawuhunga. Mbe none umwana w'Imana ashobora gutegera gute ingene Mpwemu w'Imana ashobora kuba mu mubiri umeze gurtuo ?

(h) IVYOKURYA BITEGUYE NEZA NI VYIZA KU MAGARA Y'ABANTU :

Mu bihe vyose iyo uruhande rw'umubiri urw'ari rwo rwose rukora umurimo, ibindi bihimba bizwi kw ari « cellules » bitera umwanda mwinshi mu mubiri. Kukw ivyo bihimba bihora bipfa bikavana iyo myanda mu mubiri w'umuntu, ni ngombwa ngo habe hariho ibindi (cellules) bisubira mu kibanza c'izishaje. Ni co gituma umubiri ugomba ivyokurya, tutaronse ivyokurya, utwo duhimba duto tukavamwo ntituronka utundi tutusubirira. Umubiri uraheza ukonda gushika upfe. IVYOKURYA NINKENERWA KUGIRA NGO UMUNTU AGIRE AMAGARA MEZA N'INGUVU.

N'ivyokurya bihe bizana amagara meza n'inguvu ? Imana irabizi neza. Ni yo yaremye umuntu. Iravuga iti « N'iki gituma mukorera ibidahaza ? Mugire umwete wo kunyumvira, ni ho muzorya ivyiza. » Yesaya 55 : 2.

Uyu murongo udusigurira ko hari abagura ivyokurya bitabagirira akamaro. Imana ikirema umuntu yamuuhaye amatunda n'ubuheke, n'ibindi nk'inazi, n'ibiyoba. « Imana irababwira, it'Ehe ntlabahaye ivyatsi vyose vyama utubuto biri kw isi yose, n'igit cose cama ivyaniwa birimwo imbuto zavyo : bibabere ivyo kurya vyanyu. » Itanguriro 1 : 29. Imana yari izi kw ivyokurya nka bene ivyo bituma umuntu aramba. Umuntu yoshobora kumara imyaka ishika igihumbi (1000) mur'ico gihe. Igicumuro kije, Imana ibaha imboga ngo zibabere ivyokurya. « Ariko uzotungwa n'ibirimano vyo mu ndimiro ». Itanguriro 3 : 18. Hanyuma Imana iranduye ibiremwa vyose kw isi, Nowa n'unuryango wiwe ni bo bakiriye mu bwato. Niho Imana yaha abantu uruhusha rwo kurya inyama. Itanguriro 9 : 3.

Imbere y'isegenya Imana yari yahejeje kusobanura inyamaswa zdahumanye n'izihumanye, izikwiye gutangwa kw'ibimazi n'izikwiye kuribwa. Aho Nowa ynjira mu bwato Imana yambwiye kwinjiranamwo ibikoko bidahumanye bisumba mu bwinshi. Yavuye mu bwato haheze igihe kirenga umwaka. araheza agirira Imana ibirori vy'ukuyishimira, ahereza igikoko akuye mu bikoko bidahumanye.

Igihe abana b'lsirayeli bari abaja mu gihugu ca Egiputa, baragambarariye Imana, barengu ku vyo yari yabategereje, barya ibikoko vyose n'ivyanduye. Imana isubira kubabwirira mu bugaragwa kurya ibikoko bidahumanye gusa. Yatandukanije ibikoko bihumanye n'ibidahumanye, n'ifi n'inyoni.

IBIKOKO BIDAHUMANYE.

Ibikoko bisatuye inzara kandi vyuza, nk'inka n'intama, n'impongo, biraribwa. Ibidasatuye inzara kandi bituza ntibiribwa. Ibindi bikoko bisigaye ntibiribwa : n'ifarasi, n'urukwawu, n'ingurube, cane cane ingurube Bibiliya irazibuza rwose. « Igifise inzara cose ziri n'umwanya hagati, kikagira inzara kubiri, kigatako kikuza, ico nico mwemererwa kurya mu bigenda. » Abalewi 11 : 3. Mu'murongo ukurikiyeho havuga ivy'ibikoko bidakwiye kuribwa. Umurongo w'indwi uvuga, ngo « N'ingurube, kuko nah' ifise inzara ziri n'umwanya hagati, ariko ntiyuza nayo n'igihumanya kuri mwebwe. » Gusubira mu Vyagezwe 14 : 8. Umuntu abujije no gukora ku mivyimba yazo inyama zavyo ntimuze muzirye, n'imivyimba yavyo ntimuze tuyikoreko. » Kuki?

Kuko umuntu abasha kurwara abitewe no gukora ku muyimbwa w'ingurube gusa. Ingurube ifise udukoko duto twitwa « TRICHINE » turinjira mu mubiri w'umuntu yariye inyama yayo. Ni duto cane ndetse ntitudbonwa n'abagura izo nyama canke abazirya. Ahubwo dutera indwara. Iyo ndwara yitwa « TRICHINOSIS ». Kenshi muganga asuzuma iyo ndwara, agasanga ari Rhumatisme (indwara yo mu ngingo), indwara y'umutima, canke agasanga n'indwara y'umuriro w'inyonko, ariko mu vy'ukuri iyo ndwara yitwa « TRICHINOSIS », iterwa no kurya inyama z'ingurube. Abantu benshi Bavuga ngo uhoreye igihe Yesu yabambwa ku musaraba, abantu bahawé uruhusha rwo kurya inyama y'ingurube, ariko none ga ncuti bite? None Yesu yapfiriye ku musaraba kugira ngo yorore izo mbuto z'indwara ziba mu nyama z'ingurube? Oya. Mu nyama z'ingurube harimwo imbuto z'indwara nk'uko zari zirimwo imbere y'ugupfa kwa Yesu. Mbere zarushirijeho kugwira, kuko mur'ibi bihe ibitungwa birushaho kugira indwara. Yesu yapfiriye abantu ngw abakize, ntiyapfuye ngw ahumanure ibikoko. Yesaya avuga ko Yesu n'agaruka azahonnya abarya inyama z'ingurube. « Kuk'Uhoraho azozanana n'umuriro... kandi abazokwicwa n'Uhoraho bazoba ari benshi. Abiyeza bakiyuhagira kugira ngo baje mu bigabiro barongoye, abarya inyama z'ingurube n'iz'

ivyikwega hasi n'imbeba, abo bose bazoshirira icarimwe, nik Uhoro agize. » Yesaya 66 : 15, 17.

IFI ZIDAHUM'ANYE.

« Ibi nivyo mwemererwa kurya mu biba mu mazi vyose : ibiba mu mazi, mu biyaga no mu nzusi, bifise amababa n'ibigaragamba, ivyo nivyo mwemererwa kurya. » Abalewi 11 : 9. Umurongo ukurikira usubira kusigura aya majambo uvuga yuko ifi zidafise ibigaragamba zitazoribwa.

IBIGURUKA BIDA HUMANYE.

Inyonzi zirya ivyahumanye, zirya inyama z'ibindi bikoko, zarabujjwe ntizikiyiwe kuribwa. Muri zo amazina yazo yavugije mu mirongo 13—20 y'Abalewi igice ca 11. Muri zo harimwo inkukuma (impungu) n'itarangabo, na oziniya, n'ikinyamwanira, n'inkona, Izo nyoni zirya ivyahumanye ntizikiyiwe kuribwa.

Ikindi kintu cabujjwe n'ljambo ry'Imana n'ukunywa amaraso. « Ariko ntimukarye inyama zikirimwo ubugingo bwazo, nibwo maraso yazo. » Itanguriro 9 : 4.

« Ntimuze mwigere mugeza ubuseri mu kanwa mu ngo zanyuzose, ar'ubw'ibiguruka, cank'ubw'ibitunzwe, canke ubw'ibikoko Abalewi 7 : 26. Kandi Imana ntishaka kw abana bayo barya inyama zatumvye. » Gusubira mu Vyagezwe 14 : 21.

ITABI

Abana b'Imana ntibakwiye kwonona imibiri yabo mu buryo ubw'ari bwo bwose. « Muri mwebwe hoye kuba umuzi uzana ibamba n'umurazi. » Gusubira mu Vyagezwe 29 : 18. Itabi ririmwo ubumara bwinshi cane. Ubukomeye muri bwo ni « NICOTINI. » Igice cima rimwe rya Nicotini idafunguye kirakwiye conyene kwica umuntu. Itabi ritera indwara y'umutima, igitigu umushishito, amahaha, n'iyindi myanya y'umubiri, rironona ubwonko.

Birumvikana kw abantu batanya itabi barusha abarinwa kumumba. N'abarinywa birashoboka ko baramba, ariko ni rimwe na rimwe siko vyama.

Abatsinda mu bikino vyo kw isi, ntibanywa itabi bazi ko ritera ingoga nke. Raba ivy'umuntu rurangiranwa mu mukino yo muri Amerika yavuze vyerekeye kunywa itabi : « Ntihavugwa vyinshi vyerekeye ububi bw'itabi. Ryonona ubwenge, ribuza umuntu kuraniba, ryonona amagara y'umuntu, rikonona ubuzima bw'umuntu. »

ICAYI N'AKAWA.

Iyindi migenzo idahesha Imana icubahiro n'ukunywa icayi n'akawa. Ivyo binyobwa vyose birimwo uburozi, Icayi kirimwo uburozi bw'ubwoko bubiri : Uburozi bwitwa THEIN na CAFFEINE, mbere na ACIDE TANNIQUE. Ikawa irimwo CAFFEINE. Imana ntiyarekuye abana bayo banywe uburozi nk'ubwo. Biragoye cane kwirinda izo ngeso zonona, ariko Paulo aduhanura atubwira, atti « Nshobozwa vyose n'umpa inkomezi. » Ab'i Filipi 4 : 13.

IBIBOREZA.

Biragoye cane kuruta uko vyavuzwe yuko gukoresha ibiboreza bitanezereza Imana, ndetse no mw ihuriro ry'ifunguro ryera ry'Ishengero.

Mu Bisirayeli ikirimwo umwambiro bacita igicumuro. Ikinyobwa cagiyemwo umwambiro nticoshobora kuba mu gihimba c'umubiri wa Kristo.

7. Salomo umunyabwenge atubwira iki ku vyerekeye ibinyobwa biboreza ?

« Vino niyo muçokoranyi, ibiboreza nivyo ruyogoyogo, kandi ubidandabagiranamwo wese ntagira ubwenge. » Imigani 20 : 1. « Ntukitegerezze vino iyo itukuye, iyo ica ibibatsi mu kirahuri, igashoka neza : uburuhiro iryana nk'inzoka, igakomora nk'imbvubyi. » Imigani 23 : 31, 32.

Umuhanuzi Habakuki ayuga ibara canke umuvumo bizobonwa n'aha mugenzi wiwe ibiboreza nk'ivyo, ati « Azobona ibara uha mugenzi we ibinyobwa, na weve umwongererakw ibituriranje ukamuboreza. » Habakuki 2 : 15.

Salomo na we atubwira ati « Bakarira.....kugira ngo baronke inkomezi, atar'ukugira ngo baborerwe. » UmuSigui 10 : 17.

Ivyokurya bivamw'ibiboreza biba ari vyiza bikiri uko vyaremwe. Ni kuki none babihindura mu buryo bushobora kwica umuntu, kwonona ubwenge, bigatuma azanira ibindi biremwa ibara? None ivyo birubahiriza Imana ? Subira wongere usome umurongo wo kwibukwa.

UMUTEKANO MU BWONKO.

Umutekano mu bwonko na wo utera amagara meza. Indwara nyinshi zo kw isi ziterwa n'ubwoba n'ukuagarika umutima no kutizigira Imana. « Umutima unezerewe n'umutima mwiza. » Imigani 17 : 22. « Uzozigama amahoro masa umuntu akwegami-kako umutima wiwe, kukw akwizigye. » Yesaya 26 : 3. Iyo umutima, wuzuwemwo n'ubwoba n'amaganja, ivyokurya ntibheza ngo bimugwe neza. Ubwenge bwuzuye ubwoba ntibushobora gutegeka umubiri neza. Kubera ivyo bituma umutiri uraheza ukababara. Ku Mana hari amahoro asesuye.

GUSHIMA.

Dukwiye gukengurukira Imana kuko yaturemye ikatubeshaho, vyongeye ikadufasha mu makuba. Ivyo Bibiliya yihaniza umwana w'Imana azovirinda. Ibantu abaganga bhweje bagasanga vyonna amagara azovirinda. Azoha Imana icubahiro mu biko-rwa vyiwe. Umuntu yoba agendera kw ikinga ryiwe, agaca ah'igalimoshi rinyura, yobigenza gute? Amenyeshejwe kw iga-limoshi rije yoca ahagarara. Atahagaze vyogenda gute? Yojugunyanwa kure n'ikinga ryiwe, n'ugupfa agapfa. Mbe none ico kimenyetso camuburiye ni co banegura? Oya na mba. Uwo muntu ni we bogaya kuko atitaye ku mburi yahawe. S'ukuvuga kw Imana itari nziza, kukw igira ibantu bimwe bimwe ibuza abana bayo. Irababurira kukw ibakunda. Ituba gukoresha ibiborera kukw ata mborerwa izokwinjira mu bwami bw'Imana, kandi igashaka k'umwana wayo wese ažobwinjiramwo. « Canke ibisuma, canke abifuza, cank'imborerwa..... ntibazorgwa ubwami bw'Imana. » 1 Ab'i Korinto 6 : 9, 10. « Kandi muri wo ntihazogera ikintu gihumanya. » Ivyahishuwe 21 : 27.

« Abo nkunda, none tur'abana b'Imana, ariko uko tuzomera ntikurahishurwa, ico tuzi nuko Yesu ni yahishurwa tuzosa na we, kuko tuzomuraba ukw ari. Kandi umuntu wese amuzigakw ivyo, ariyeza, nk'uk'uwo ar'uvera. » 1 Yohana 3 : 2, 3.

ITEGEREZE NEZA : Lkoreshe Bibiliya hamwe n'icigwa. Ikibazo cose gifise INYISHU IMWE GUSA. Wandike X mu kazu k'inyishu y'ukuri. Ntihagire ikintu wandika mu tundi tuzu tubiri dusigaye. Raba akarorero ku kibazo ca 1 c'icigwa ca 1.

IBIBAZO VY'ICIGWA CA 16.

1. Dukwiye gukora kugira ngo dushimishe nde ?

- A. Mukore ibantu vyose ngo mushimishe abantu.
- B. Mukore ibantu vyose ngo mushimishe Imana.
- C. Mukore ibantu vyose ngo babashime.

2. Kubungabunga neza ubuzima bwacu.

- A. Dukwiye kubungabunga ubuzima bwacu nk'imboni z'amaso.
- B. Dukwiye kwitwararika ubuzima bwacu iyo turwaye gusa.
- C. Dukwiye kwitwararika ubuzima bw'umwanq gusa.

3. Kumenyereza imibirí yacu..

- A. Umuntu akwiriye kunywa amazi ay'ari yo yose.
- B. Umuntu yakoze akwiriye kuruhuka.
- C. Umuntu akwiye kwiyoga rimwe gusa mu kwezi.

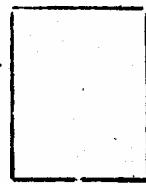
4. Amafi akwiye kuribwá n'ayahe ?

- A. Amafi afise amababa ni yo yonyene akwiye kuribwa.
- B. Amafi adafise amababa ni yo akwiye kuribwa.
- C. Amafi y'ubwoko bwose akwiye kuribwa.

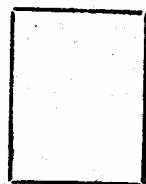
5. Kwirinda kunywa ibantu bimwe bimwe.

- A. Umuntu anywa iteli ni we aramba.
- B. Imborerwa ntizizokvinjira mu bwami bw'Imana.
- C. Icayi n'akawa ntibigaramwo ubumara.

IJWI RY'UBUHANUZI
ISHURI RYA BIBILIYA MWIPOSTA
B.P. 1710, Bujumbura
Burundi.

Izina _____

Ahuba _____
